

Maakuntakaavan täydennystarpeiden kartoitus

Kuntajohtajakokous 14.06.2023 § 4
221/00.04.06/2023

Uudenmaan liiton visio on, että tulevaisuuden Uusimaa on reilusti edellä. Liiton keskeisimpinä työkaluina tulevaisuuteen varautumisessa ovat Uusimaa-ohjelma ja maakuntakaava. Toimintaympäristön nopeiden muutosten takia liitossa valmistaudutaan tänä vuonna sekä maakuntakaavan täydennystarpeiden kartoittamiseen sekä Uusimaa-ohjelman päivitykseen sidosryhmävuorovaikutuksen, kuten erilaisten kyselyiden ja kuntakierroksen, sekä skenaariotyön kautta. Näiden pohjalta määritellään vuoden lopulla, mitkä teemat valitaan mukaan maakuntakaavan täydennyskierrokselle. Ilona Mansikka ja Suvi Silvennoinen esittelevät asian.

Mansikka korosti maakuntahallituksen vahvaa roolia maakuntakaavoituksessa, sillä se päättää muun muassa kaavoitustyön käynnistämisestä. Ideana maakuntakaavan täydennyskierroksessa on tavoite ”rullaavasta” maakuntakaavasta, jonka pohjana toimii lainvoimainen Uusimaa-kaava 2050, jota voidaan täydentää kokonaan uusilla teemoilla ja/tai jonka joitakin teemoja voidaan päivittää vaihemaakuntakaavalla.

Mansikka korosti myös tulevan edunvalvonnan merkitystä, Vaikka tuoreessa rakennuslakiuudistuksessa alueidenkäyttö jäi pois, on todennäköistä, että sitä käsitellään tulevalla hallituskaudella, jota varten tarvitaan vahvaa maakunnallista edunvalvontaa.

Käydyssä keskustelussa todettiin kuntien olevan useiden uudistusten keskellä hyvin kiireisiä. Toimiva joukkoliikenne on kunnille keskeinen teema, joka olisi tarpeen ottaa uudelle kaavakierrokselle mukaan.

Lopuksi Silvennoinen kertoi kaavakyselystä. Liiton toimesta on tehty kaksi kyselyä; strategisen tason kysely sidosryhmille sekä laajempi asiantuntijakysely sisältäen myös kuntien asiantuntijat. Strategisen tason kyselyllä haluttiin kartoittaa eri ryhmien näkemyksiä Uudenmaan tärkeimmistä tulevaisuuden haasteista sekä Uudenmaan liiton roolista ja keinoista niihin vastaamisessa. Sidosryhmäkysely toimii maakuntakaavan ja Uusimaa-ohjelman päivittämisen yhtenä lähtökohtana.

Tärkeimmät tulevaisuuden haasteet oli kyselyssä jaettu kuuteen teemaan: (1) läpileikkaavat kattoteemat, (2) luonto ja ympäristö, (3) alue- ja yhdyskuntarakenne, (4) liikkuminen ja logistiikka, (5) talous- ja elinkeinot sekä (6) väestö ja asukkaat. Haasteista merkittävimiksi edellä mainituista teemoista tunnistettiin (n=139): (1) Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen, resurssitehokkuus, (2) luontokadon pysäyttäminen, hiilinielujen turvaaminen; (3) kasvun kestävä ohjaaminen, seudun tasapainoinen kehittäminen; (4) toimiva seudullinen joukkoliikenne, liikenteen lisääntyminen ja kestävyys; (5) työvoiman saatavuus, elinkeinoelämän toimintaedellytysten varmistaminen; (6) väestön ikääntyminen sekä koulutus ja osaaminen. Samat haasteet korostuivat tärkeinä eri vastaajaryhmien kesken, kunnille kuitenkin selvästi tärkeimmäksi nousi toimiva seudullinen joukkoliikenne.

Kyselyä täydentävällä kuntakierroksella kesän ja syksyn aikana liiton tavoitteena on tavata kaikkien 26 kunnan asiantuntijoita, erityisesti kaavoituksen sektorilta. Tapaamisten pääpaino on maakuntakaavan täydennystarpeissa, toteuttamisessa ja kuntien kehittämistilanteessa, mutta

käsiteltävänä on myös liiton ilmasto- ja kiertotaloustyö. Kuntakierroksella selvitetään lisäksi tietotarpeisiin vastaamisen ja laaja-alaisen yhteistyön kehittämisen toiveita. Kuntakierroksen ja asiantuntijakyselyn tuloksia esitellään laajemmin syksyllä.

Keskustelussa todettiin kaavoitus- ja liikenneasioiden olevan kuntien kannalta kriittisiä. Monissakaan Uudenmaan kunnissa ei ole käytävissä raideyhteyksiä elinkeinoelämän tarpeisiin, mikä on pahimmillaan osaltaan vaikuttanut investointien saamiseen. Maakuntakaavoittajat toivotettiin erittäin tervetulleiksi kuntakäynneille, joita on jo ehditty sopiaakin.

Merkittiin katsaukset tiedoksi.